

Mgr. Jan Lamser

Je správné křtít malé děti?

Diplomová práce
Praha 2009, stran 125.

„Otázka křtu dětí je vysokou horou, tu nelze zdolat bez přípravy tak, že ráno vyrazíme lehce oděni bez jakékoli výstroje a odpoledne se vrátíme. Tento výstup je třeba plánovat, prostudovat mapy, dobře rozvrhnout síly, s rozmyslem volit nutné vybavení, členit výstup do etap a zakládat základní tábory. [...] Tato práce není o výstupu, ale právě o přípravě na něj.“ (59)

1. Popis práce.

Diplomová práce *Je správné křtít malé děti?* JANA LAMSER (dále J.L.) se skládá ze stručného ÚVODU (8-11) a 2 ČÁSTÍ: *Oč v otázce křtu dětí běží* (11-59) a *Jak tedy téma křtu dětí uchopit a dospět k jeho aktuální, komplexní a vyvážené teologické reflexi?* (59-119). Tyto části se dále dělí na 3 a 2 delší KAPITOLY: *Historie křtu dětí, Konfesní pohledy, Alternativní perspektivy systematického pohledu na křest dětí, Kontext sakramentologie a Metodické otázky uchopení křtu dětí*, jež jsou pak vnitřně členěny do kratších či delších *podkapitol* s malými kapitolkami. Za závěr lze považovat poslední podkapitoly práce (115-119).

První, co bych vytyčil jako jedno veliké plus před závorku všeho, co bude dále řečeno, je ocenění samotné volby tématu. Autor nesáhl po tématu dosud nezpracovaném, nýbrž naopak, zpracovaném už stokrát nebo tisíckrát. To, co by od něho většinu adeptů odradilo, jej k němu naopak přitáhlo: existence množství exegetických, historických, dogmatických i praktických dílčích „monologů“ (9). Stanovil si náročný cíl: navzdory „absenci jednoznačných slov Písma a roztržitosti tradice“ (91), popř. „rozostřenosti Písma a kolísavosti tradice“ (58), a u vědomí „bohatých souvislostí chabého návodného rámce“ (76) dostát polyvalentností (9) a komplexnosti (60) problému, uchopitelnému a pojímanému z nejrůznějších perspektiv, najít v jeho dosavadních pojednáních nějaký „argumentační řád“ (98) a navrhnout pro jeho nové pojednání nosnou metodu (99). To, oč mu jde, není tedy ani přehled dosavadního křestního učení („co kdy kdo o křtu tvrdil“) ani návrh nějakého nového křestního učení („co by o křtu bylo možné nebo nutné tvrdit“), nýbrž přehled pokud možno všech souvislostí, které by měl zohlednit každý/á, kdo se chce do přemýšlení o křtu vůbec pustit. Autorovými slovy: zmapovat nepřehledný terén „křest“ (59), popř. inventarizovat takřka nepřeborný křestní materiál (102). Tento záměr by ovšem bylo vhodné – na to jsem J.L. zapomněl upozornit – nějak avizovat v titulu či podtitulu práce, např. *Co všechno bychom měli vědět, když si odpovědně klademe / abychom si mohli smysluplně položit otázku: Je správné křtít malé děti?*

HISTORICKÝ PŘEHLED křestního učení (11-45) je zřetelně poplatný mně neznámé knize Johna W. RIGGSE *Baptism in the Reformed Tradition* (2002). Nejvíce místa je tu věnováno reformaci (18-30); autorovy sympatie platí zejména Calvinovi jakožto autoru „promyšlené, bohaté a konzistentní“ teologie křtu (24). Stručnost - v případě reformačních konfesí se J.L. spokojuje s pouhými citacemi - jde někdy na úkor srozumitelnosti. Co si máme představit pod „plastickými a kreativními přístupy“ Bratrské a České konfese k dětské křestní sakramentologii (27, pozn. 63)? Proč je Schleiermacher zařazen pod osvícenství? Přece jen méně letmé pojednání o křestní rozpravě ve 20. století (34-44) zase vzbuzuje otázku, zda tu přicházejí ke slovu reprezentativní teologové ve svých signifikantních výpovědích. Např. zmínka o Brunnerovi, u něhož je křest tematizován pouze okrajově, takřka zastíhuje zmínku

o Barthovi (v dalším textu pak citovaném snad bez výjimky souhlasně), který křest dětí explicitně a novátorsky traktoval v mnohastrankových pojednáních!

Jestliže velestručný KONFESNÍ PŘEHLED (46-49) nepřekročil meze suchých eklesiologických statistik, pak kapitola ALTERNATIVNÍ PERSPEKTIVY SYSTEMATICKÉHO POHLEDU NA KŘEST DĚTÍ (50-59) přináší jakousi křestní mini-systematiku. Adjektivum v názvu je zvoleno nevhodně. Čtenář očekává, že se dozví o nějakých doplňujících, řekněme neklasických křestních konceptech; ve skutečnosti se jedná o vylučující se alternativy typu „postoj A versus postoj B“. Kapitolou KONTEXT SAKRAMENTOLOGIE (60-75) opouštíme předpolí historické a ekumenické teologie a vstupujeme do fundamentální, popř. systematické teologie, konkrétně do současné sakramentologie; reprezentují ji *La nouvelle théologie*, dialektická teologie a teologie ekumenická.

Poslední kapitola METODICKÉ OTÁZKY UCHOPENÍ KŘTU DĚTÍ (76-119), soustřeďující metodologické úvahy a návrhy, představuje vrchol práce. Za přínos považuji zejména výčet metanarativů křtu (77-81) a užívaných křestních diskursů (84-88) a pasáže o badatelských perspektivách, technice polemiky a modelech argumentace (92-99). Poněkud překvapivě působí vstupy na téma *Křtít nemluvně? a: ...a dialektická teologie, ...a postmoderní motivy, ...a Kant* (106-114). Zejména tvrzení, že otázku křtít nebo nekřtít děti lze zodpovědět pouze konkrétně („Smíme/máme křtít toto dítě?“ - 112), klade zásadní otazník nad celým podnikem dogmatické sakramentologie – a také nad přítomnou, popř. (slíbenou) budoucí prací J.L. Závěru práce (v širším smyslu 115-119, v užším smyslu finální odstavec 119) předchází několik relativizující námitek.

J.L. je přemýšlivý analytický typ, s výraznou nechutí vůči teologickému literátství (námitka „lívivého slovního manýrismu“ - 72). Myslí přesně a důsledně, formuluje osobitě a vynalézavě. Nadužívá ne právě běžná cizí slova (*macerace, tarot, koroláry, entelechialita*), módní výrazy (vstupní balíček, portfolio, formát, naformátování, registr), neotřelé slovní novotvary (novovýraz, překryv, druhosledovost; doufaný, návodný, mimochodný, mezitímní); konstruuje neologismy (*paedovíra, protoanabaptistický, mód, babykřtěnci, mimikřtěnci*). Strohost odborného stylu u něho vyvažují ilustrace z oblasti alpinistiky (*mapa, topologie, prošlapané cesty, průchodný terén, exkurs ve smyslu výlet, námořnictví (sextant, GPS navigace, maják) či kulináří („synkretická kvazivěroučná doktrinární polévka“ - 68)*). Jeho čeština je nadstandardní, výjimečně se objeví pokleslý výraz (*stejnak, přeci*); pravopis kolísá mezi progresivními a konzervativními tvary (*ismus-izmus, osní-ózní*); v poznámkách cituje anglické a francouzské originály.

2. Výhrady k práci.

2.1. K **formálním** nedostatkům posuzované práce patří – kromě snesitelného množství překlepů a slovních vynechávek (označeny v recenzovaném exempláři) – následující prohřešky:

Nekorektní psaní vlastních jmen (*Origénes, Marxen, Schilebeecx/Schilbecx* – dvojím způsobem špatně na jedné straně - 64), francouzských slov (*le bapteme*), malých a velkých písmen (písmo ve smyslu Písmo, Večeře páně). Četné anglismy: konfirmace pro katolické biřmování, nadužívání majuskulí (*Milost, Baptisté, Teologie osvobození*); chyby v latině: *comercio/commercum, per analogam*). Nesjednocená grafika, zejména v Bibliografii (typy a velikost písma). Velmi nepořádně jsou vypracovány poznámky: Často dokazují pouze zcela povšechně k pouhým názvům knih (u citátu z Ebelinga na poslední straně, 119, už chybí jakýkoli odkaz), užívané zkratky nejsou nikde objasněny, v záběru poznámek napořád chybí tečka, údaj o J. Wesleyem (47) je zcela zbytečný. Barth by neměl být citován ze sekundární

literatury (L. BROŽ, *Cesta K.B.*), u Kanta a u Linského dokumentu by bylo záhodno odkázat do českých edic.

2.2. Základní **obsahový** nedostatek práce představuje po mém soudu její nedostatečná zpracovanost, na posledních deseti dvaceti stranách hraničící už s vyslovenou nadhozeností. Sám autor si byl této skutečnosti vědom: Práci jako celek opětovně charakterizuje vymezujícími adjektivy úvodní či předběžná, v detailu slovy nápad (87) či poznámky (118). O nevhodně zvoleném titulu už byla řeč: Na otázku po správnosti křtu se nám nedostane žádné odpovědi.

3. Hodnocení.

Hodnocení nebude snadné. „Opravdu mnohé lze o křtu dětí říci.“ (58) Doposud jsem psal o vadách na kráse. Nyní bych rád řekl, že J.L. vládne uměním, jehož projevy marně hledám v naprosté většině diplomových prací z posledních let: myslí mu to. *Je správné křtít malé děti?* není ani soubor více či méně relevantního materiálu ani obsahově neutrální slohové cvičení. U J.L. dále oceňuji pokorný údiv objevitele (58), střízlivé hodnocení vlastních schopností (60, 102), „maximálně empatický“ přístup k různým hermeneutikám jednotlivých autorů (118) a příkladnou schopnost odstupu od dosažených výsledků (117n).

V závěru své práce autor zopakoval svůj cíl „zformulovat rozumné pracovní východisko pro uspořádání dostupných vstupů“ (118) a vzápětí si sám odpověděl: Cíl byl dosažen, i když „mnohé, a zřejmě to nejpodstatnější“ nebylo dořečeno (119). Máme mu rozumět tak, že nám dává do ruky poměrně spolehlivou mapu, podle níž lze začít plánovat takovou výpravu do křestního terénu, které nehrozí zabloudění na prvních kilometrech cesty?

Z výše napsaného vyplývá, že diplomovou práci Jana Lamsera **doporučuji** k obhajobě; navrhuji ji hodnotit slovy **velmi dobře až výtečně**.

Praha, 6.6. 2009

Prof. ThDr. Jan Štefan